

Kanbara

FALLET MED DET JAPANSKA TRÄSNITTET

© Jan-Ove Olsson

Kanbara
Copyright© Jan-Ove Olsson, 2017
Ansvarig utgivare: Jan-Ove Olsson
Produktion: Publit
ISBN: 978-91-7773-374-4

Till Sandra Patricia

Now is born that strange joy which helps one live and die,
and which we shall never again postpone to a later time.

The Rebel av Albert Camus

Denna historia är påhittad och all eventuell likhet med verkliga händelser och personer är helt tillfällig.

Första delen
Indragen i en komplicerad historia

1

Utanför köksfönstret tilltog vinden i styrka. Några regnstänkt slog sporadiskt ner emot fönsterbrädan och glasrutorna. Det hade blivit höst i Bohuslän. Vid det gamla och nötta matbordet av solid ek satt konsthistorikern Fredric Rebel något böjd över ett magnifikt konstverk. Han tog sedan av sig de rektangulära och brunfläckiga glasögonbågarna i färgtoner snarlika en pärlemorfjäril och lade dem åt sidan innan han gnuggade sig varsamt över ögonlocken. Han var rejält trött nu och vid sidan om honom låg en öppen aluminiumväska av attachémodell ovanpå kökssoffan.

Inuti väskan fanns det några rektangulära och tämligen plana trästycken staplade på varandra och noga nedsänkta i var sin skyddande skumgummibädd, ett arrangemang som såg ut att vara specialgjort för ändamålet. För ett otränat öga skulle det kanske kunna vara ilandblåst vrakgods eller möjligen något historiskt fynd från en museisamling, men det var det sannerligen inte.

Fredric Rebel visste i alla fall betydligt bättre. Framför honom på köksbordet i föräldrarnas ärvda och varsamt moderniserade skärgårdshus låg i själva verket något mycket värdefullt, ett stycke japansk kulturhistoria, ett konstföremål som de mest entusiastiska samlarna skulle vara beredda att betala ofantliga summor för, om det visade sig vara äkta.

Trästyckena i väskan var inte alls något vrakgods utan så kallade ”stockar” eller ”träblock”, vilket var de mera precisa facktermerna som experterna hellre använde. Konstverket som Fredric så vördnadsfullt betraktade kunde möjligen vara en originalmålning, en förlaga som en gång skapats med avsikten att kunna överföras till ett träblock med träsnittstekniken och därigenom göra det möjligt att duplicera och trycka verket i en större upplaga. Dessa gamla

men mycket kärleksfullt och tekniskt perfekt snidade trästycken av körsbärsträ var fortfarande kapabla att producera tryck som skulle kunna berätta något fascinerande om livet i Japan vid tiden för dess tillkomst.

Verket var förmodligen signerat av Ando Hiroshige, en av de absolut främsta och populäraste ukiyo-e-mästarna i 1800-talets Japan. Det var bland annat målningar av honom som senare kom att imponera på och inspirera flera av Europas mest kända konstnärer, däribland Vincent van Gogh, Claude Monet och inte minst de svenska giganterna: Carl Larsson och Anders Zorn.

Fredric Rebel granskade det för honom så vackra och ovanliga konstföremålet mycket ingående. Han gjorde det med intensiv glädje och stor beundran men också blandat med väldigt djupa olustkänslor. Det fanns också all anledning att vara bekymrad. Fredric Rebel var nämligen att betrakta som en hotad man.

Att det verkligen förhöll sig på det viset började han misstänka strax efter det att snabbtåget från Stockholm kommit fram till Göteborg. På centralstationen försökte då någon att rycka till sig aluminiumväskan han bar på i skydd av den folkträngsel som snabbt uppstod när han sakta promenerade genom stationsbyggnaden i riktning mot de anslutande bussarna vid Nils Ericson Terminalen.

Försöket misslyckades emellertid då några välväxta ungdomar i moderiktigt slitna och tvättade märkesjeans och med svarta skinnjackor dekorerade med vackra grafiska emblem på ryggen, råkade komma i vägen och därmed knuffade till den främmande figurens arm precis tillräckligt för att han på så sätt kom att hindras i sitt fräcka uppsåt.

Det enda Fredric hann registrera var att angriparen hade mörkt, kortklippt hår, eleganta byxor och bar en exklusiv överrock. Han fick också en stark förnimmelse av att det var en mycket vältränad kropp som rörde sig resolut och kvickt ifrån platsen. Efter denna incident blev Fredric mest irriterad över sin oförsiktighet

och det faktum att han inte lyckats identifiera mannen bättre. Allt gick så snabbt och endast några sekunder senare var den fientliga gestalten både skyddad och skymd och därefter helt uppslukad av skyltar, pelare, kiosker, växter och av den stora mängden gående resenärer och deras bagage.

Någon visste tydligen om att Fredric varit ombord på just detta tåg till Göteborg och hade skickat dit en bulvan för att överrumpla honom vid lämpligt tillfälle. *Vem var det som så gärna ville få tag på väskan?* frågade han sig.

Fredrics uppdragsgivare i Stockholm hade kontaktat honom för att få några misstänkta föremål närmare granskade och identifierade. Den aktuella väskan av attachétyp hade beslagtagits vid en rutinkontroll som tulltjänstemännen genomfört i Frihamnen. En färja från Riga – Lettland – hade fört med sig en rysk passagerare som nu satt anhållen på sannolika skäl misstänkt för smuggling och narkotikabrott, i avvaktan på beslut om häktning och vidare förundersökning och utredning.

De uniformerade tulltjänstemännen hade blivit misstänksamma efter en tydlig ”markering” av narkotikahunden Trixie, som senare ledde fram till att man hittade tre kilo kokain dolt i ett lönnfack i attachéväskan.

Den misstänkte mannen eskorterades då till en utredningsledare hos tullkrim och där utsåg man en förhørsledare som delgav ”ryssen” misstanke om brott. Fredric Rebel råkade händelsevis befinna sig hos sin kontaktperson på Riksantikvarieämbetet i Stockholm just vid det ögonblick då de kontaktades av tullverket och det föll sig helt enkelt så, av flera goda skäl, att han genast ombads att åka över till den utredande tullkriminalaren – Gunnar Ohlin.

Uppdraget som han skyndsamt ville ha utfört gällde att identifiera och undersöka artefakternas ursprung och äkthet i avvaktan på ytterligare dokumentation som den anhållne mannen skulle ”fixa fram” genom sin advokat. Beträffande kokainet såg det myck-

et dystert ut och sannolikheten att komma undan en häktning och ett åtal var minimal, men i fråga om konstföremålen kunde det vara så att den påstådde ägaren hade all rätt att få sin egendom utlämnad om det visade sig att det inte var fråga om någon smuggling.

Den ryske medborgarens version var att han skulle överlämna väskan med målningen och trästockarna till en norsk läkare på kongressbesök i Stockholm. Misstaget att försöka smuggla kokain var helt och hållet hans egen idé hävdade han.

Om konstverken forslades in till Sverige från ett EU-land, som Lettland, betraktades det inte som olaglig införsel om alla dokument var i sin ordning och allt var tulldeklarerat vid EU-gränsen.

På den punkten var inte tullkrim riktigt nöjda ännu och i avvaktan på att få saken grundligare utredd och kompletterad med ytterligare dokumentation, något som möjligen kunde styrka äganderätten, fick Fredric några dagar på sig att undersöka målningen och träsnitten vidare.

Av den anledningen satt han nu där i köket någonstans i Bohuslän och betraktade ukiyo-e-motivet och trästockarna emotionellt upprymd och samtidigt påtagligt ängsligt.